

Thomas Arabo, tingmaður:

Kortaneí til spekulatióin í endurnýgging av fiskiskipaflotanum!!!

— Tað er grundleggjandi hugsan í javnaðarflokkinum, at ognarrætturin skal spjæðast í samfelagnum.

Tað má kunna vera soleiðis, at ungir menn runt um í byggunum kunnu fáa síni egnu skip. Hetta eigur at verða tikið upp.

Vit eiga at broyta endurnýggingarmynstrið soleiðis, at ungfolkið fær ein møguleika at ognar sær og reka skip, og vit mugu syrgja fyri, at skip verða keypt til ávís oki, ið hava verið forsømd nú í árávis, sigur Thomas Arabo, tingmaður m. a. í hesi greinini.

Fossbankin vísir aftur skuldsetingum

Bræv frá Fossbanknum:

Tá Fossbankin byrjaði fyri skjótt einum ári síðan, var fyrsta endamálið sjálvandi at reka rationelt og lønandi bankavirksemi.

Skuldi tað eydnast at fáa bankan rationelt og væl ríkan, lovaðu vit at hetta for at koma kundum okkara til góðar, annaðhvørt sum hægri innlánsrenta ella sum lægri útlánsrenta, ella bæði.

Hetta lyfti hava vit hildið.

Kappingin millum bankarnar er eisini komin kundunum hjá hinum bankunum til góðar. T.d. kostaði sethúsafiggingin hjá hinum bankunum 16% yvir 7 til 10 ár, tá vit komu inn á marknaðin. Vanlig sethúsafigging er í dag komin niður á 12–14%, og skal nú avdragast yvir 14 til 20 ár.

Vit í Fossbanknum

kunnu sjálvandi bert gleðast, bæði vegna okkara egnu kundar, men so sanniliga eisini vegna kundarnar hjá hinum bankunum.

Rentustøðið og rentumunurin

Í hesum døgum verður Fossbankin lagdur undir at seta rentuna upp við tveimum prosentum, tí teir eru bangnir fyri at missa innlán til okkara.

Fyri kortum sóðu hinir bankarnir seg noyddar til at seta rentuna upp við tveimum prosentum?

Men er tað so neyðugt at seta útlánsrentuna upp við tveimum prosentum?

Vit mugu hava í huga, at rentumunurin er høvudsintøkan hjá bankunum. Bankarnir kunnu

við áseting av teim ymsu innláns- og útlánsrentunum í rættiliga stóran mun sjálvir avgera, hvussu stórar inntøkur teir skulu hava. Fleiri ting kunnu bent á, at hetta ikki gongur heilt so lætt longur.

Longu kveldið eftir, at hinir bankarnir settu innlánsrentuna upp, boðaði Sjóvinnubankin frá, at hann ikki fór at hækka útlánsrentuna til sethúsabygging og til vinnulívið. Bert lán til privatnýtslu fara at dýrka.

Tað var sostatt ikki neyðugt at seta útlánsrentuna upp, sjálvt um innlánsrentan fór upp. Rentumunurin er framvegis nóg stórur til at bankavirksemi kann loysa seg í Føroyum.

Tað hava vit í Fossbanknum hildið alla tíðina. Vit undrast bert yvir, at hinir bankarnir ikki funnu út av tí nakað fyrr.

Tá ið hetta landsstýrið kom til var greitt, at partar av fiskiflotanum áttu at verða endurnýggjaðir. Harafturat átti ein broyting í samansetingini at fara fram, soleiðis at veiðuorkan varð lögð á tey støð, sum betri toldu orku. Sostatt ikki tey fiskasløgini, ið vanliga verður roynt eftir.

Endurnýgging av parti av fiskiskipaflotanum og broytingar í mynstri er nú komin væl áleiðis og kunnu vit verða fegnir um tað.

Fyri at rokka hesum máli, hevur landsstýrið nýtt tann arbeiðshátt, at ein treyt fyri at fáa nýggj skip inn í landið hevur í næstan øllum førum verið tann, at eitt gamalt skip skal út í staðin fyri.

Nú er tað tó altíð soleiðis, at einhvørt treyt, ið verður sett, hevur vissar fyrirminir, emn hon hevur eisini ávisar vansar. Tað, sum er hent her hjá okkum, er, at í dag verða skip handlaði mann og mann imillum fyri ein ovurstóran pris, ja, ein kundi næstan siga, at hvør gamal »dunkur« er verdur miljónir. Harafturat sær tað út til, at stórir partar av vinnulívinum nú halda, at eiga teir ein gamlan »dunkur«, so kunnu teir stilla krav til landsstýrið um at fáa innflutningsloyvi fyri einum nýggjum skipi.

Latíð okkum heldur gera tingini púra greið, at hetta hevur ikki verið ætlanin. Ætlanin var at

endurnýggja ein part av flotanum og umstruktureru flotan nakað, og man brúkti tað amboðið, sum kallast skip fyri skip, men tað hevur ongantið verið ætlanin, at hetta skuldi verða framhaldið, soleiðis at her kundu gerast stórar spekulatióinir í eini soverðnari skipan.

Tað er grundleggjandi hugsan í javnaðarflokkinum, at ognarrætturin skal spjæðast í samfelagnum. Tað má kunna vera soleiðis, at ungir menn runt um í byggunum ymsastaðni í landinum kunnu hava møguleikar fyri at kunna fáa síni egnu skip. Vit kunnu ikki forsvara, at bert teir, sum eiga nakað, skulu fáa gamalt útskipt við nýtt. Hetta eigur at verða tikið upp, helst nú áðrenn jól at broyta endurnýggingar-

mynstrið soleiðis, at vit kunnu lata okkara størsta vinnulívsvirði, t.v.s. at ungfolkið í landinum fáa ein møguleika at ognar sær skip og reka skip, og vit mugu syrgja fyri, at skip verða keypt til ávís oki, ið hava verið forsømd nú í árávis.

Tað er greitt, ath etta verður nakað trupult at umsitja, tað krevur politiskt dirvi at gera hetta, men tað er ikki rætt at geva tað inntrykk, at eigur tú ein gamlan »dunkur«, so fært tú eitt nýtt skip í staðin, púra automatiskt. Tað kunnu vit ikki standa modell til. Vit mugu heldur taka trupulleikarnar við at forðeila til ungfolkið hjá okkum og forðeila tað út í oki, har sum vinnutólini mangla.

Thomas Arabo

Útlánsrentan og vinnulívsiløgurnar

Vit skilja væl, at politikararnir eru eymir um, at útlánsrentan hækkar, og harvið dýrkar um iløgu-kostnaðin hjá vinnulívinum.

Men veruleikin er tann, at føroyska rentustøðið ikki hevur tann ovurhonds stóra týðning fyri føroysku vinnulívsiløgurnar, sum ofta verður fært fram.

Fiskivinnan verður figgjað við fast forrentaðari realkreditfigging, landskassafigging og annars við lánunum úr Fiskaribanknum og øðrum útlendskum lánistovnum.

Vinnulívið uppi á landi fer eftir øllum at døma framvegis at kunna figgja sínar iløgur við biligum realkreditlánunum.

Rakstrafiggingin hjá fiskiskipum, flakavirkjum og aðrar útflutningsvinnu fer, sum vit longu hava verið inni á, ikki at dýrka.

Búskaparliga støðan

Hin vegin halda vit, at tað er rætt, at rentan á lánunum til privatnýtslu fer upp nu búskaparligi aktiviteturin

er stórur, og handils- og gjaldsjavnahallini framvegis eru stór. Hetta minkar um eftirspurningin eftir nýtslulørum í eini tíð, har allir politikarar eru samdir um, at privatnýtslan er í størri lagi.

Ein høg innlánsrenta tálmar eisini nýtsluna við tað, at ein stórri partur av inntøkunum verður settur av til uppsparing heldur enn nýtslu.

At nýtslulán dýrka, meðan vinnulívslán og sethúsálán standa í stað, er hvorki ábyrgdarleyst ella samfelagsskaðiligt.

Vit kunnu tverri bert undirstrika, at í tí búskaparligu støðu Føroyar eru í, er hetta ein neyðug og ynskilig gongd.

Men tað verður áhugaðvert at siggja, hvørja ábyrgd hinir lánistovnar meta seg at hava móttvegis tí samfelag teir virka í.

Í hvussu so er ein av hinum lánistovnum metir, at tað er óneyðugt at hækka rentuna á sethúsálánunum og vinnulívslánunum.

Tað skuldi tí heldur ikki verið neyðugt hjá landsstýrinum at sett tiltøk í verk, ið minka um kapp-

ingina á føroyska kapitalmarknaðinum.

Vit í Fossbanknum kunnu í øllum forum vissa okkara kundar um, at vit ikki hækka nakra útlánsrentu, og at vit framvegis kunnu tryggja kundum okkara lagaliga og skilagóða figging.

Helgi Fossadal

Profa máling besta dygd

Sámiligir prisir

MÍÐBYURIN
TÓRSHAVN
TLF. 16066